

Hospodaření Populárně

JAK KRAJ ZÍSKÁVÁ PENÍZE? ♦ CO PŘESNĚ ZA NĚ POŘÍDÍ? ♦ JAK TO POMŮŽE LIDEM? ♦ LÉKAŘSKÁ PÉČE JAKO VÍTĚZSTVÍ ZDRAVÉHO ROZUMU V REGIONECH!

Dlouhou diskusi je možno vést na téma, jak se má správně hospodařit. Úroveň a délka diskuse může být dána úhly pohledu, prostřednictvím kterých chceme hospodaření hodnotit. V této souvislosti mohou být vzaty v potaz i další otázky jako jsou jak hospodařit spravedlivě, či jak hospodařit efektivně a podobně. Hospodaření není nic jiného, než souhrn ekonomických

činností, jako je plánování, organizace, výroba, prodej či investování. Jednoduchou odpověď na položenou otázku je potřeba populárně vysvětlit, oč se v terminologii jako takové jedná.

Slovo ekonomie (z řeckého oikos – dům, nomos – řídit) znamenalo původně vedení domácnosti. Člověk logicky uvažující a nepřehlížející souvislosti kolem sebe nemával s vedením domácnosti problém. Vedením zdravým selským rozumem dokázal mnohé řídit a předvídat.

Postupem doby se z ekonomie stala společenská věda zabývající se nejobecnějšími souvislostmi ze života společnosti.

Krajský rozpočet je stejně jako v letech předchozích vyrovnaný. Jeho rovnováha je založena na dané výši předpokládaných příjmů na straně jedné a známých výdajích na straně druhé.

financí na straně druhé. V dalších textech je uvedeno, o jaké příjmy a výdaje se jedná. Jsou to položky schváleného rozpočtu kraje pro rok 2006. Vedle známých skutečností je nutno v blízké budoucnosti očekávat větší potřebu financí, než je ve schváleném rozpočtu.

Jedná se o peníze na evropské projekty. Nejde o nic jiného, než o jakési předfinancování akcí, na které kraj po splnění všech dohodnutých podmínek dostane peníze od Evropské unie zpět. V České republice je to známá praxe. Na dobu, po kterou budeme například stavět, použijeme jednak prostředky schované v rezervách kraje, ale také peníze zapůjčené.

V současné době vrcholí přípravy, díky kterým bude známo, kolik finančních prostředků si bude muset kraj půjčit pro jednotlivá léta příštího plánovacího období Evropské unie, let 2007–2013. Stejně tak jsou porovnávány a vyhodnocovány podmínky bankovních ústavů, od kterých si kraj peníze z největší pravděpodobnosti půjčí.

Věřme, že hospodaření kraje Vysočina nebude výši zapůjčených finančních prostředků ohroženo a bude tak vedeno ku prospěchu kraje a jeho občanů.

Miroslav Houška
krajský radní pro oblast ekonomiky

Kraj Vysočina

Venkovský region

Na Vysočině je 704 obcí z celkových 6.248 v celé republice. Do našeho kraje tak patří bezmála 12 procent českých sídel, což jej řadí na druhé místo v počtu obcí mezi 14 regiony.

Rozsáhlé území

Velikostí je náš kraj pátý největší v republice. Jeho rozloha je 6.795 km², což je asi devět procent z rozlohy Česka, která je 78.869 km².

Podhorský charakter

Vysočina je typická svými terénními zvláštnostmi a také kvůli nim má poměrně řídké osídlení. Hustotou obyvatel se řadí na 11 místo. K letošnímu prvnímu lednu v našem kraji žilo 510.114 obyvatel, tedy pět procent z 10.220.557 obyvatel Česka.

Mladý kraj

Průměrný věk obyvatele Vysočiny byl k prvnímu lednu 39,2 let, průměrný věk Čecha 39,8 let. Vysočině patří v kategorii nejnižší průměrný věk páté místo.

Nízká nezaměstnanost

Zatímco v České republice byla v únoru 2006 míra nezaměstnanosti 9,06 procenta, na Vysočině bylo toto číslo 8,58 procenta.

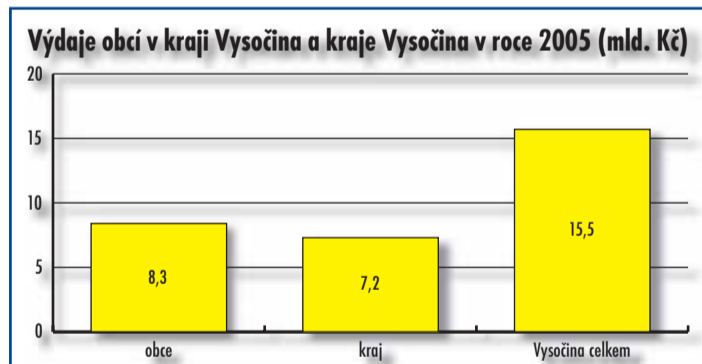
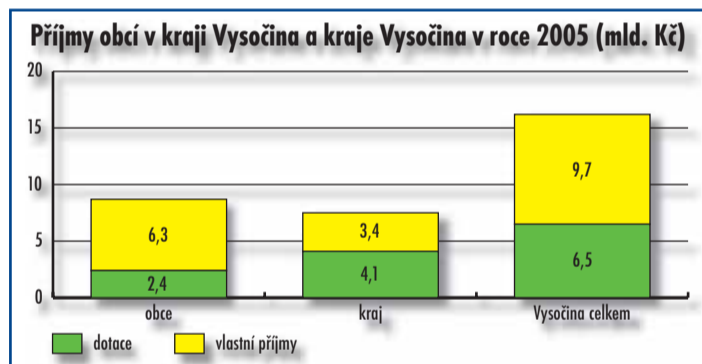
Vysoká produktivita

Vysočina vykazovala v roce 2005 hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele ve výši 234.530 korun, Česká republika 271.161 korun. Vysočina tak má sedmý nejvyšší HDP na hlavu.

Zdroj: ČSÚ, MPSV

CELKOVÉ PŘÍJMY A VÝDAJE SAMOSPRÁV NA VYSOČINĚ V ROCE 2006

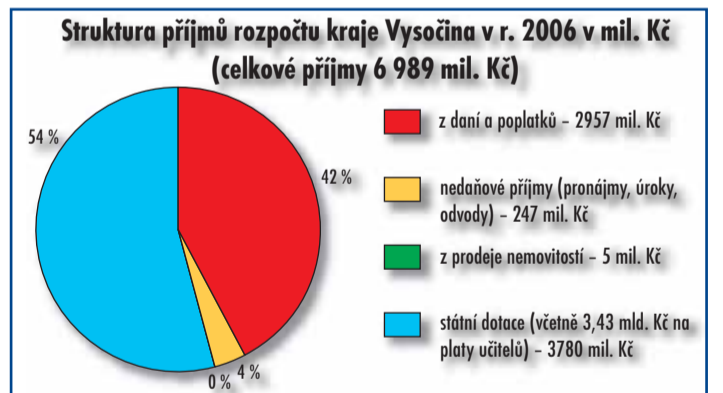
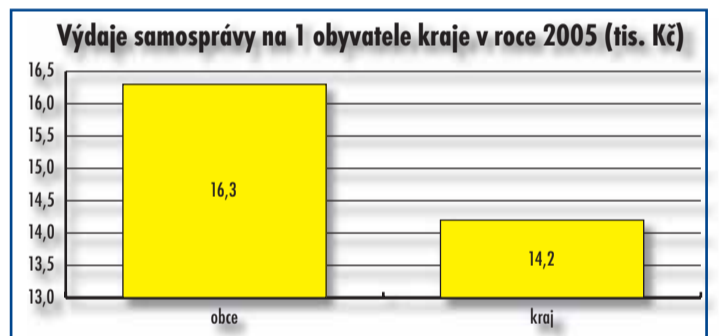
Kraje a obce se stále snaží rozhodovat o svých příjmech samostatněji, než chce stát

Hlavními příjmy samosprávných celků, tedy zejména obcí a krajů, jsou příjmy daňové. Tedy daně, které vybere stát a pak jejich část podle nějakého klíče přerozděluje mezi kraje a obce. Tímto přerozdělováním se zabývá zákon o rozpočtovém určení daní a není bez zajímavosti, že se o jeho podobě stále vedou diskuse.

Kromě toho, že současná praxe v přerozdělování nutí obce a města vymýšlet různé klíčky, jak dosáhnout na kýžený počet obyvatel – naposledy si to pamatujeme z předvánoční Jihlavy – ponechává také obrovské pravomoci na úřednících v Praze. Jasně je to vidět například z grafu o příjmech. Větší část rozpočtu kraje tvoří dotace. To jsou peníze, o kterých úředníci v Praze předem určí, na co přesně je má kraj použít a pak ať je na Vysočinu pošlou. Důsledkem je, že i když

kraj dobře hospodaří a mohl by si dovolit dát například více peněz na opravy silnic a na školy, nemůže to udělat, protože by porušil pražská nařízení. Musí tedy složitě žádat centrum o povolení změn. To ale není všechno. Takové řízení z centra také znamená, že vůbec nezáleží na tom, kolik se skutečně v kraji vybere daní. Kdyby neměly samy kraje zájem na tom, aby se jejich území ekonomicky rozvíjela, také by centralistické plánování bylo příliš nemotivované. Není to přitom žádný složitý a vzdálený ekonomický problém. Asi polovinu dotací pro Vysočinu tvoří peníze na mzdy učitelům. Ačkoliv stát předal školy krajům a nechal na nich veškerou odpovědnost za jejich provoz, peníze na mzdy si nechal přidělovat právě jako dotaci. Konečným důsledkem je jediné to, že učitelé na Vysočině nemohou od kraje dostat větší výplatu.

STRUKTURA ROZPOČTU KRAJE VYSOČINA PRO ROK 2006

Ani letos nezatěžuje krajský rozpočet dluh, i když potřebné výdaje stále narůstají

Největším výdajem krajského rozpočtu je školství. Má to ale malý háček.

Drtivou většinu představují výdaje na mzdy a o těch kraj nijak nerozhoduje. Ačkoliv se o střední školy starají kraje a o základní školy obce, v Praze zůstal obrovský aparát ministerstva školství a ponechal si pravomoc rozhodovat o platech. Krajům tak přijde dotace, kterou pouze přepošlou školám. Faktický krajský rozpočet, o kterém může být tak řeč, je tedy zhruba poloviční. Je to důsledek absurdní reformy veřejné správy v uplynulých letech. Vznikly kraje, obce dostaly posílené povinnosti, na v Praze ale zůstaly obrovské centrální úřady, které se zbavily práce a hledají pro sebe novou.

Na první pohled je zřejmý hlavní rozdíl mezi hospodařením krajů, obcí a státu. Je to deficit, neboli dluh. Také letos Vysočina hospodaří bez toho, aby si kraj vzal jakýkoliv úvěr. Zodpovědné samosprávné celky totiž netvoří nesplacitelné dluhy. Samozřejmě, že si úvěry berou, zejména na investice, které by ze svého rozpočtu nezaplátily. Snaží se ale vždy vytvořit takové podmínky, aby byly schopny úvěr zase splatit, pokud možno v jednom volebním období.

Oproti tomu existuje astronomický státní dluh, který každým rokem narůstá.

